

Assignatura-Codi

Història del Pensament Econòmic	25078
---------------------------------	-------

Curs acadèmic	Cicle	Quadrimestre	Grup/s	Professors	Despatx	Telèfon	Despatx
2002/2003	1 o 2	2					
01	Lluís Barbé	B3-114				93.581.1201	
51	" "	" "				" " "	

PROGRAMA

DESCRIPTOR OFICIAL DE L'ASSIGNATURA

Escoles de pensament: clàssica, neoclàssica, institucionalista, keynesiana i corrents actuals.

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA

El curs introdueix cada escola de pensament amb els seus autors més rellevants i exposa la seva contribució als paradigmes de la Ciència Econòmica: l'Economia Política clàssica i la seva variant marxista, el marginalisme, l'escola institucionalista, el keynesianisme, els corrents contemporanis.

PREREQUISITS

No n'hi ha. En tot cas, es recomana haver cursat com a mínim la *Introducció a l'Economia* i haver llegit el text *Historia de la Economía*, de J.K. Galbraith, Ed. Ariel.

METODOLOGIA

La brevetat del curs impedeix que es pugui dedicar massa temps de classes a exposicions dels estudiants o a exigir la presentació obligatòria de treballs específics individuals. La classe magistral queda doncs com a eina fonamental del curs. Tot i això, el professor resta a disposició dels estudiants, especialment els de segon cicle, que vulguin enfocar un treball d'història del pensament econòmic o, simplement, vulguin afegir un apartat d'aquest caire en qualsevol treball d'altres assignatures. Si s'escau, per a algun tema pot convidar-se a algun professor especialista.

TEMARI DETALLAT DELS CONTINGUTS

HISTÒRIA DEL PENSAMENT ECONÒMIC

PROLEGÒMENS I PRECEDENTS

1. Objecte del curs. Evolució dels conceptes a la Ciència Econòmica. Les grans escoles de pensament econòmic. El mètode a la Ciència Econòmica.
2. El pas del feudalisme al capitalisme. Els predecessors: L'escola de Salamanca. El mercantilisme. La fisiocràcia: Quesnay, Turgot. Pre-clàssics: Law i Cantillon.

L'ESCOLA CLÀSSICA.

PRESENTACIÓ D'AUTORS

3. L'època: La incipient Revolució Industrial. Breus apunts sobre Adam Smith, T.R. Malthus, David Ricardo, J. Stuart Mill i Karl Marx.

L'INSTRUMENTAL I ELS TEMES RELLEVANTS DE L'ANÀLISI CLÀSSICA

4. Els factors de producció. Marge extensiu i intensiu. Els rendiments. L'avenç tecnològic. La distribució segons classes socials. L'esquema reproductiu. Models de descripció d'economies simples. Enunciació dels grans temes: Valor, comerç internacional, diner i activitat econòmica, sistemes econòmics i hisenda pública.

LA TEORIA DEL VALOR I LA TEORIA DE L'INTERCANVI

5. Valor en ús i valor en canvi. El mesurament del valor en canvi. Sistemes d'intercanvi. Preu i mesura del valor. Preu nominal i preu real. La solució de Smith: El valor treball-adquirible. La mercaderia patró de Ricardo. Els índexs de preus.
6. La regulació del valor en canvi. El curt termini: El preu de mercat. L'oferta i la demanda factible. El llarg termini: El preu natural. Preus de producció i valors treball-incorporat de Ricardo i de Marx. El problema de la transformació de valors en preus.
7. Teories de l'intercanvi: Turgot i els clàssics. La Teoria Pura del Comerç Internacional. Els guanys de comerç: Avantatge absolut de Smith vs. avantatge relatiu de Ricardo. El cost d'oportunitat.

SISTEMES ECONÒMICS

8. Elements bàsics. Teories de Smith i Marx sobre el paper i l'evolució dels sistemes: El materialisme històric. Origen, evolució i fi del capitalisme segons Marx: Trets del capitalisme. L'origen de l'excedent. Evolució del sistema capitalista.

HISENDA PÚBLICA

9. Els ingressos i les despeses de l'Estat. El pressupost de l'Estat. L'origen i la naturalesa dels ingressos. El caràcter de les despeses públiques. Els desequilibris entre ingressos i despeses públics. Conclusions que es desprenen dels clàssics. Els impostos progressius i regressius.

ELS MERCATS, L'OCUPACIÓ, EL DINER I EL CREIXEMENT

10. El nivell de l'activitat econòmica segons els clàssics. El paper de la llei de l'oferta i la demanda. La llei dels mercats de Say. La teoria de les plètores de Malthus. Les crisis de sobreproducció segons Stuart Mill i Karl Marx. La teoria quantitativa del diner: Antecedents històrics i plantejament general. Relació amb la llei de Say. El model clàssic d'evolució del sistema econòmic.

L'ESCOLA NEOCLÀSSICA.

PRESENTACIÓ D'AUTORS

11. L'època: El capitalisme consolidat de l'era victoriana. Els vents utilitaristes. Trets de l'Escola Neoclàssica. Breus apunts sobre Stanley Jevons, Léon Walras, Francis Ysidro Edgeworth i Alfred Marshall.

L'INSTRUMENTAL I ELS TEMES RELLEVANTS DE L'ANÀLISI NEOCLÀSSICA

12. L'*homo economicus*. L'equilibri. L'anàlisi parcial: La clàusula *cæteris paribus*. El curt i el llarg termini. Les tises de Marshall. Les elasticitats. El principi de continuïtat. Les funcions totals, mitjanes i marginals. El principi de substitució a la producció i al consum. Les optimitzacions amb restriccions. Enunciació dels grans temes: Preus relatius, mercats i distribució, benestar.

LA TEORIA DEL VALOR I LA TEORIA DE L'INTERCANVI

13. El valor en ús: El valor moral dels Bernoulli. Paradoxa de St. Petersburg. La utilitat de Bentham. L'utilitarisme de J.S. Mill. La utilitat cardinal a Jevons, Walras i Edgeworth. Els índex d'utilitat de Pareto. Les preferències ordinals de Hicks i Allen. Altres desenvolupaments: La preferència revelada de Samuelson. Apostes de Ramsey. Utilitat cardinal sota risc de von Neuman & Morgenstern.
14. La teoria neoclàssica de l'intercanvi: L'intercanvi bilateral de Jevons i d'Edgeworth. L'equilibri general de Walras. L'equilibri parcial de Marshall. La teoria dels preus de mercat. Els excedents com a justificants de l'intercanvi. Mercat de béns competitiu i sota monopoli. Mercat de factors i distribució.

BENESTAR ECONÒMIC

15. L'*Economia del Benestar* de Pigou. La funció de benestar social de Bergson. La Nova Economia del Benestar de Samuelson: els criteris de compensació de Kaldor i Scitovsky. El teorema d'impossibilitat d'Arrow. Crítiques a l'Economia del Benestar.

LES TEORIES DE KEYNES, VELEN I SCHUMPETER I L'EVOLUCIÓ DE L'ECONOMIA CONTEMPORÀNIA

PRESENTACIÓ D'AUTORS

16. L'època dels primers dissidents: De la Primera Gran Guerra a la gran depressió dels anys 30. L'escola institucionalista americana: De Thorstein B. Veblen a John K. Galbraith. Dos radicals: Hobson i Rosa Luxemburg; La teoria de l'imperialisme. John Maynard Keynes: De *Les conseqüències econòmiques de la pau* a *La teoria general de l'ocupació, l'interès i el diner*. Joseph A. Schumpeter: *La teoria del desenvolupament econòmic* i l'estudi dels cicles. El pas del capitalisme al socialisme. Història de l'anàlisi econòmica.

L'INSTRUMENTAL I ELS TEMES RELLEVANTS DE L'ANÀLISI DE KEYNES I DE SCHUMPETER

17. La visió agregada: unitaristes vs. agregacionistes. Conceptes macroeconòmics. Variables i relacions macro-econòmiques. Comptabilitat Nacional. Variables expectades i variables realitzades. Les lleis de comportament. L'eficiència marginal del capital. Les sèries temporals.

LA TEORIA DE L'OCUPACIÓ, L'INTERÈS I EL DINER

18. La *Teoria General de l'ocupació, l'interès i el diner* de J.M. Keynes. Les decisions sobre ocupació a l'empresa. L'oferta planificada i la demanda expectada. La demanda efectiva d'ocupació. Efecte sobre el mercat de treball. La creació de la demanda realitzada: el consum, la inversió. El multiplicador.

19. L'oferta monetària. El diner i els bancs. Mecanismes de creació de diner. La demanda de liquiditat: Els motius de Keynes. L'equilibri monetari i la determinació de la taxa d'interès.

20. Les corbes d'oferta i demanda agregades a curt termini. La inflació de costos i la inflació de demanda. L'estagflació. Polítiques monetària i fiscal contra la inflació. Atur. Corba de Phillips. Polítiques contra l'atur.

TEORIES DEL CICLE I DEL CREIXEMENT

21. El problema de les fluctuacions econòmiques. Els cicles segons Keynes. L'avenç tecnològic i les fluctuacions segons Schumpeter. Altres teories exògenes i endògenes del cicle. Polítiques anticíclics. Les teories del creixement: a) Els models de creixement de Harrod i Domar; b) El model neoclàssic de creixement de Solow; c) la regla dorada de l'acumulació de Phelps i Swan.

L'ECONOMIA CONTEMPORÀNIA

22. L'època: Els darrers 50 anys. Von Neumann i Morgenstern: la teoria de jocs com a eina. L'equilibri general d'Arrow-Debreu. Els grans corrents contemporanis a nivell macro: Radicals marxistes, post-keynesians, sraffians, "keynesians" de la síntesi neoclàssica, monetaristes, nous clàssics i altres posicions sobre la Macroeconomia. Derivacions de la *Teoria General*: a) La substitució pel model IS-LM i la síntesi neoclàssica de Hansen, Samuelson, Klein i Tobin; b) Els postkeynesians del *Circus* de Cambridge. Sraffa i el neoricardianisme. El debat entre els dos Cambridge sobre el capital.

23. El retorn de Friedman a la teoria quantitativa del diner. Les expectatives racionals de la Nova Escola Clàssica de Chicago de Lucas. Els neokeynesians: fonaments microwalrasians amb desequilibri en les quantitats. L'estat actual de la Ciència Econòmica i visions de futur. Els propers 50 anys.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA I COMPLEMENTÀRIA

Lluís Barbé, *Curs d'Introducció a l'Economia, I. L'Escola Clàssica*, S.Pub.UAB.

Lluís Barbé, *Curs d'Introducció a l'Economia, II. L'Escola Neoclàssica, Keynes i Schumpeter*, S.Publ. UAB; o bé la seva versió castellana:

Lluís Barbé, *El curso de la Economía*, Ed. Ariel./S.Publ. UAB.

John Kenneth Galbraith, *Historia de la Economía*, Ed. Ariel.

De consulta

- Mark Blaug, *Teoría económica en retrospectión*, Fondo Cultura Económica España, 1985.
- Robert B. Ekelund, Jr., i Robert F. Hébert. *Historia de la Teoría Económica y de su método*, MacGraw Hill, 1992.
- Enrique Fuentes Quintana (dir.), *Economía y economistas españoles*, Galaxia Gutenberg, (8 vol.), 1999-2001.
- E. K. Hunt, *History of Economic Thought. A Critical Perspective*, Wadsworth, 1979.
- Joan Robinson & John Eatwell, *Introducción a la Economía Moderna*, F. Cultura Ec.
- Ernesto Screpanti i Stefano Zamagni, *Panorama de historia del pensamiento económico*, Ed. Ariel, 1997.
- Joseph A. Schumpeter, *Historia del Análisis Económico*, Ed. Ariel, 1994.

CALENDARI APROXIMAT

El calendari acadèmic preveu 14 setmanes de classes amb dos dilluns festius. Cada tema ocuparà, doncs, una mitjana d'una classe.

NORMES D'EXAMEN I AVALUACIONS

L'avaluació del grau de domini dels diversos temes per part de cada estudiant es farà mitjançant una prova final escrita consistent en dues parts. La primera part consistirà en deu preguntes sobre autors i s'haurà de treure una nota mínima per passar a la segona part. Aquesta segona part consistirà en sis qüestions, tres de les quals s'hauran triat entre una llista de deu que s'haurà fet pública (en la porta del despatx B3-114) un mes abans de cada convocatòria. L'avaluació d'eventuals treballs tindrà un pes important en la qualificació final per als estudiants de segon cicle.

HORES TUTORIES

PROFESSOR	HORARI TUTORIES
Lluís Barbé (Concertar cita prèvia)	Dimarts, de 10,20 a 11,50 h.
Lluís Barbé (Concertar cita prèvia)	Dimecres, de 16,30 a 18 h.